

Wetenswaardigheden #7 | oktober - december '19

Geplaatst op 12 december 2019

Hierbij presenteren we graag de volgende versie van onze 'wetenswaardigheden'. Periodiek geven we via de wetenswaardigheden op een andere manier inzicht in waar zoal aan gewerkt wordt in de beweging Radicale vernieuwing verpleeghuiszorg en waar dat zoal toe leidt. Een overzicht op hoofdpunten.

Via onze website kun je allerlei achtergrondinformatie vinden bij één of meer van onderstaande onderwerpen. Via de [thema's](#), [deelnemerspagina's](#), trefwoorden bij berichten, of via de zoekfunctie.

Deelnemers

In totaal nemen 38 verpleeghuizen deel. Van deze 38 verpleeghuizen:

- willen 23 verpleeghuizen in 2020 en 2021 deelnemen in de beweging
- zien 15 verpleeghuizen aan het einde van het jaar af van deelname
- één van de 23 deelnemers is onlangs aangesloten: Raffy-Lâle-Leystroom.

Meer informatie over de deelnemende organisaties: <https://www.radicalevernieuwing.nl/deelnemers>. Een update hiervan verzorgen we op 17 december 2019.

Organisatie beweging

Het kernteam (Topaz, Sensire, De Leyhoeve en Surplus met VWS en LOC Waardevolle zorg) breidt uit met: Brentano, Carintreggeland, Woonzorggroep Samen en WarmThuis. Op 5 februari a.s. is de eerste bijeenkomst in deze samenstelling. Belangstellende deelnemers kunnen aan dit overleg deelnemen, tevoren wordt de agenda bekend gemaakt. Meer over de organisatie van de beweging, vindt u in dit artikel.

Op 11 september jl. heeft Minister Hugo de Jonge de publicatie 'Radicale vernieuwing zorgonderwijs in ontvangst genomen tijdens zijn werkbezoek aan Topaz. Bestuurders Lia de Jongh (Topaz) en Anton van Mansum (Surplus) vertelden de minister dat een groot aantal zorgorganisaties meedoen in de landelijke beweging 'Radicale vernieuwing verpleeghuiszorg.' Samen met het onderwijs gaan ze een breder netwerk vormen om tot verdere onderwijsvernieuwing te komen. Zo kunnen we elkaar helpen en van elkaar leren.

De minister was geïnteresseerd en vroeg flink door op het verschil tussen de initiatieven die deze beweging neemt, ten opzichte van andere initiatieven in het land. Hij probeerde in het gesprek zicht te krijgen op de belemmeringen die er zijn voor onderwijsvernieuwing.

Vertegenwoordigers OCW

In het overleg van de ambassadeurs en LOC Waardevolle zorg met VWS-directeur langdurige zorg Theo van Uum, Rick Hagelstein (vanuit VWS actief in het kernteam Radicale vernieuwing) en Aloys Kersten (ministerie van VWS) op 10 oktober jl. is hierover doorgepraat. Ze hebben afgesproken dat VWS een ontmoeting met vertegenwoordigers van OCW organiseert om de publicatie onder de aandacht te brengen, de gesignaleerde belemmeringen te bespreken en hen te betrekken bij het netwerk 'Radicale vernieuwing zorgonderwijs' dat doorontwikkeld wordt.

Zoals u kunt lezen op de [themapagina over onderwijs](#) op ons online platform, wordt er op allerlei manieren al langer gewerkt aan de ontwikkeling van dit netwerk. Dat hier veel animo voor is, blijkt ook maar weer uit de bijeenkomst op 11 november jl. in Spant! met de bestuurders en projectleiders/coördinatoren van de aan Radicale vernieuwing verpleeghuiszorg deelnemende organisaties. Daar hebben 12 organisaties aangegeven zich met elkaar voor de vernieuwing van het zorgonderwijs te willen inzetten. Dat kan alleen als zorg en onderwijs samen de maatschappelijke vraagstukken aanpakken. Het is een goede manier om echte verandering te bewerkstelligen, de resultaten te borgen en landelijke impact te hebben. Vanuit de belangstelling voor dit thema, dat blijkt uit de voortgangsgesprekken in de deelnemende organisaties, weten we dat er nog andere organisaties zullen volgen.

Volgende stappen

Anton van Mansum heeft aangegeven met deze groep de eerstvolgende stap te gaan maken. Na overleg in het kernteam heeft LOC een subsidie-aanvraag bij VWS ingediend. Met deze subsidie kan LOC de opbouw van dit netwerk stimuleren en ondersteunen door ervaringen en goede voorbeelden op te halen, te verspreiden en partijen met elkaar te verbinden. Dit met als doel om de beoogde vernieuwing van het zorgonderwijs tot stand te brengen. De reden van de aanvraag bij VWS is dat deze inzet niet kan worden betaald uit de bijdragen van de leden voor de ondersteuningsfunctie in de beweging Radicale vernieuwing

verpleeghuiszorg.

Marthijn Laterveer (LOC-coördinator) sprak in oktober met de MBO-Raad, waarin hij hen informeerde over de beweging Radicale vernieuwing verpleeghuiszorg. Ook sprak hij met hen over de initiatieven die ze ondernemen om het zorgonderwijs te vernieuwen. De MBO-Raad organiseert 4 x per jaar een dag voor alle ROC's Zorg en Welzijn. Afgesproken is dat in 2020 tijdens één van deze bijeenkomsten de ROC's geïnformeerd worden over Radicale vernieuwing zorgonderwijs.

Inspiratieroute

Op 19 september jl. was een succesvolle tweede stop op de inspiratieroute langs de onderwijsvernieuwers in de beweging. WarmThuis, Woonzorggroep Samen en Reigershoeve organiseerde de bijeenkomst met ROC Horizon College en ROC Kop van Noord Holland. Hier vind u de foto's en het verslag van deze bijeenkomst (mogelijk gemaakt door de organisatoren):

<https://www.radicalevernieuwing.nl/praktijk/terugblik-inspiratiebijeenkomst-fieldlab-dementiezorg-klein-schalig-wonen/>

Op 2 december 2019 organiseerde het Actie Leer Netwerk een dag over 'Arbeidsmarktvernieuwing in zorg en welzijn'. Ook hebben de samenwerkingsinitiatieven in West Brabant (Surplus) en Leiden e.o. (Topaz, DSV-verzorgd leven en ActiVite) een workshop verzorgd: Surplus: Samen leren in de wijk. En Topaz, DSV-verzorgd leven en ActiVite: Waardevolle zorg en waardevol onderwijs gaan samen, maar daar moet je wel wat voor doen. Ook Noorderbreedte gaf een workshop over meer tijd en aandacht voor bewoners. Zie:

<https://www.radicalevernieuwing.nl/actueel/verslag-landelijke-dag-actie-leer-netwerk-en-radical-vernieuwing/>

Vrijheid en veiligheid voor het levensgeluk van bewoners

Saskia van Opijnen, bestuurder van Noorderbreedte, nam het initiatief om een bijeenkomst te organiseren over de uitvoering van de Wet zorg en dwang. Hoe kunnen we deze wet zo invoeren in de verpleeghuiszorg dat die een stimulans kan zijn om onze gezamenlijke droom waar te maken? Welke verschillende handelingsperspectieven zijn er voor bestuurders, specialisten ouderengeneeskunde, psychologen, projectleiders en zorgmedewerkers? Dit zijn enkele vragen die beantwoord werden in deze bijeenkomst. De bijeenkomst vond plaats op 9 oktober 2019 in Amersfoort. Met 80 deelnemers was er veel belangstelling.

De conclusie van de dag: als je goed nagaat wat voor een bewoner van betekenis is en daar ook naar handelt, dan helpt de Wet zorg en dwang (Wzd) om tot persoonsgerichte zorg te komen. Je hoeft dan bij veel minder bewoners van verpleeghuizen het Wzd-stappenplan bij onvrijwillige zorg te gebruiken, dan bij wie nu registraties voor de Wet bopz nodig zijn.

De bijeenkomst heeft geleid tot de volgende publicatie met veel praktijkvoorbeelden:

<https://www.radicalevernieuwing.nl/tools/wet-zorg-en-dwang-kan-helpen-bij-realiseren-droom-beknopt-e-publicatie-bijeenkomst/>

Met dank aan Noorderbreedte voor de inzet in de totstandkoming hiervan!

Actieteam

Tijdens de bijeenkomst met de bestuurders en projectleiders/coördinatoren uit deelnemende organisaties op 11 november jl. heeft Saskia van Opijnen een actieteam gevormd met 12 mensen uit 12 organisaties. De drie trekkers zijn Saskia van Opijnen (Noorderbreedte), Caroline Beentjes (Woonzorggroep Samen) en Cynthia op den Brouw (Volckaert). Zij bereiden momenteel een document voor, waarin zij op basis van de bevindingen tijdens de bijeenkomst op 9 oktober jl. en tijdens de workshops op 11 november jl., aanbevelingen doen.

De aanbevelingen plaatsen ze in het kader van de beweging Radicale vernieuwing verpleeghuiszorg, de komende Wet zorg en dwang en het plan om met een aantal organisaties in het netwerk de wet uit te gaan voeren. Dit gaan ze doen op een manier die helpend is, samen met iedere individuele bewoner en zijn naasten. Samen gaan ze na wat voor hem/haar vrijheid en levensgeluk betekent en hoe ze met elkaar de voorwaarden hiervoor kunnen organiseren.

Het actieteam wil in 2020 de ruimte nemen om in het overgangsjaar de aanbevelingen uit te voeren: hoe om te gaan met de nieuwe wet. Met elkaar gaan ze leren wat dit van de organisaties vraagt en welke resultaten dit oplevert. Ook dit voornemen wordt in het document opgenomen, met de vraag welke organisaties mee willen doen. VWS is geïnteresseerd. Er wordt hierover een gesprek tussen de trekkers van dit actieteam en LOC met VWS-directeur langdurige zorg Theo van Uum gepland in januari a.s.

Overige actieteams

Naast de al genoemde actieteams zijn op 11 november jl. nog vier overige actieteams gevormd:

- Verbreden en verdiepen van de vernieuwing in de eigen organisatie. Trekkers zijn: Sander Verschure (Surplus) en Eva van Zelm (Topaz). Zij zullen in maart 2020 tijdens de eerstvolgende bijeenkomst van het netwerk van coördinatoren/projectleiders van de deelnemende organisaties benutten om met elkaar een volgende stap te gaan maken.
- Kracht van kleine organisaties. De trekkers zijn Inge van den Boomen (Cederhof) en Tietsjannie Hamstra (Zorghuizen Noord Nederland). –
- Betrekken van omgeving van het huis. Trekkers zijn: Rob Keyzer ('t Zorghuus), Hans van Amstel (WarmThuis) en Jessie Wagemakers (Riethorst Stromenland). Dit actieteam zal op 16 januari 2020 opstarten.
- Ambassadeurschap, zichtbaarheid van de vernieuwing en vergroten landelijke impact. Trekkers zijn: Renée Wilke (Sensire) en Eva van Zelm (Topaz). Er wordt een bijeenkomst van dit actieteam gepland in januari/begin februari a.s. Voor alle actieteams en meer over de organisatie van de beweging, [zie dit verslag](#).

Actie-Onderzoek Ondersteunende Diensten

Op 28 oktober jl. heeft de slotbijeenkomst (de meesterproef) van het Actie-Onderzoek Ondersteunende

Diensten plaatsgevonden. Enkele deelnemers hebben een presentatie gegeven over hun leertraject en wat er ten positieve is veranderd. Het traject sluit af met de geleerde lessen en de stappen voor de toekomst. Hierover wordt een publicatie uitgebracht. Een uitgebreid verslag van de slotbijeenkomst met [een terugblik op het onderzoek en veel praktijkvoorbeelden is hier te vinden](#).

Onderzoek

Op 10 oktober jl. zijn de onderzoekers van enkele lopende onderzoeken in de beweging bijeen geweest. De onderzoekers hebben elkaar geïnformeerd over het verloop van hun onderzoeken.

- De Leyhoeve en De Wever: zorgconcept brengen ze in kaart: inzet mantelzorg, interactie bewoner, naaste en medewerkers en inzet van omgeving en technologie. Dit gebeurt door middel van literatuuronderzoek, documentenanalyse, interviews, observatie en dataverzameling. Afronding van dit promotie-onderzoek wordt eind 2020 verwacht.
- Topaz: tevredenheidsonderzoek, actie-onderzoek (hoe leer je de bewoner kennen, hoe betrek je de naasten, vrijwilligers, e.d.), data-onderzoek, verbredende en verdiepende onderzoeken (hoe sluit je aan bij de behoeften van bewoners, verschillen in perspectief van bewoners en medewerkers). De afronding wordt verwacht in februari 2020.
- Surplus en Sensire: Actie-onderzoek met sprints (in 4 stukken). Momenteel wordt het rapport over de 3e sprint opgeleverd. De vraag is: Wat zijn duurzame werkingsmechanismen voor Radicale vernieuwing verpleeghuiszorg en wat zijn de condities hierbij? De afronding wordt in het voorjaar 2020 verwacht.

Conclusie: het wordt belangrijk om de inzichten te delen. Waar is de praktijk mee gediend? Daarnaast willen we zichtbaar maken dat we met verschillende zorgconcepten en verandertrajecten kunnen vernieuwen. Interessant is: wat zijn de gemeenschappelijke onderliggende principes? In 2020 worden de bijeenkomsten met de onderzoekers voortgezet. Meer over onderzoek in de beweging, zie de themapagina op www.radicalevernieuwing.nl/themas/onderzoek

Leernetwerken bestuurlijk leiderschap

Er zijn drie groepen gevormd. De eerste bijeenkomsten van de bestuurlijke leernetwerken hebben plaatsgevonden op 26 september en 17 oktober jl. Het derde netwerk komt op 6 februari 2020 bijeen. Meer over de netwerken [in dit artikel](#).

Landelijke Inspiratiebijeenkomst

Op 11 november jl. was de Landelijke Inspiratiebijeenkomst in Spant! in Bussum. Met ruim 200 deelnemers, vertegenwoordigers van de deelnemende en belangstellende zorgorganisaties en vertegenwoordigers van de relaties in de beweging (VWS, inspectie, zorgkantoren, ActiZ, VV&VN, etc.). Het was een inspirerende bijeenkomst met het thema: samenwerken/je kunnen verplaatsen in het perspectief van de ander. De workshops zijn voorbereid met verschillende werkvormen en ter plekke gemodereerd door een aantal projectleiders/coördinatoren van organisaties die deelnemen aan de

vernieuwingsbeweging. Ruim 40 deelnemers hebben de evaluatie ingezonden, deze evaluatie is bijzonder positief.

De beweging 'van regels naar relaties' (het motto van Radicale vernieuwing verpleeghuiszorg) vraagt samenwerking tussen mensen. Tijdens deze dag, met name in de workshops van het interactietheater Spijker en Hamer, bleek dat dit wel het één en ander vraagt. Het blijkt voor bewoners, naasten, medewerkers én leidinggevendenden nog niet zo eenvoudig om oprecht nieuwsgierig te zijn naar wat er omgaat in een ander. We waren snel geneigd om vooral gesloten vragen te stellen aan de ander, in plaats van open vragen.

In deze [beknopte publicatie](#) hebben we praktijkvoorbeelden, foto's en filmpjes, maar ook inzichten van de dag gebundeld.

De volgende Landelijke Inspiratiebijeenkomst wordt georganiseerd op maandag 9 november 2020. LOC Waardevolle zorg heeft vanuit haar rol als ondersteuner van de beweging bij VWS subsidie aangevraagd om deze bijeenkomst mogelijk te maken.

Stichting Beeldzorg

Stichting Beeldzorg nam contact op met Topaz met het plan om een pilot te doen: een fotograaf maakte gedurende een etmaal foto's van de dagelijkse praktijk. De foto's kunnen worden gebruikt voor een reflectiegesprek in het kader van Radicale vernieuwing verpleeghuiszorg. De ervaringen hiermee zijn belangrijk: gaan we dit idee meer gebruiken in de beweging of niet? Er worden vooraf afspraken gemaakt over de evaluatie van deze proef.

Publicatie Zicht op vernieuwing 3

Eind januari 2020 verschijnt de derde publicatie Zicht op vernieuwing, waarin zichtbaar wordt gemaakt wat effecten zijn van deelname aan deze beweging voor bewoners, naasten, medewerkers en voor overige betrokken mensen in en om het verpleeghuis. In deze publicatie komen vertegenwoordigers aan het woord van Cederhof, Riederborgh en Noorderbreedte. Daarnaast zijn vertegenwoordigers van VWS, inspectie en een zorgkantoor geïnterviewd.

Deze publicatie staat in het teken van terugkijken op de afgelopen drie jaar en vooruitkijken naar de komende twee jaar. In dit kader komen ook enkele organisaties in beeld, die in de eerste Zicht op vernieuwing hun verhaal hebben verteld. Nu is de vraag: hoe is de voortgang van de vernieuwing, wat zijn de resultaten? We geven inzicht in de organisatie van de beweging en in de thema's die in de komende periode een rol gaan spelen in de beweging.

VWS hecht eraan dat de opgedane inzichten en ervaringen landelijk worden verspreid. Het voornemen is om in 2020 Zicht op vernieuwing 4 uit te brengen. Subsidie voor de kosten van deze uitgave is door LOC Waardevolle zorg (ondersteuner van Radicale vernieuwing verpleeghuiszorg) bij VWS aangevraagd.

Presentaties

Op 22 november j. hebben Lia de Jongh en Eva van Zelm een presentatie gegeven over het motto van Topaz 'Het hele leven telt' op het Hot Topic 2020 congres van Zorgvisie. Hoe krijg ik en behoud ik bevlogen mensen aan boord? Aan de hand van 6 'tegeltjes-wijsheden' namen zij de toehoorders mee naar de zorgpraktijk. Doen wat er toe doet: voor, door en mét degenen over wie het gaat.

Communicatie-activiteiten

Noemenswaardig in aanvulling op bovenstaande activiteiten:

- [Vernieuwers vertellen in 22 filmpjes waar ze aan werken](#) – veel gedeeld ook door alle makers van de filmpjes, onder wie natuurlijk veel zorgorganisaties, een zorgkantoor en VWS, maar ook door partners zoals de Waardigheid en trots-media.
- Ambassadeurs van het eerste uur staan stil bij wat de beweging in de eigen zorgorganisatie zoal betekent en blikken terug. De Leyhoeve trapt af met [deze blog](#).
- Veel gelezen [blog over vrijheid, veiligheid en levensgeluk](#) in dingen waar je misschien niet zo snel aan denkt (slapen met kleren aan, eten met je handen, handwerken en meer) met filmpjes & werkvormen.
- Terugblik goed gewaardeerde workshop landelijke inspiratiebijeenkomst in [blog: 'Mindfulness helpt vernieuwen – van gewoontes naar relaties](#)
- Veel bekeken op LinkedIn: ['VWS blijft betrokken'](#) (VWS-directeur over betrokkenheid bij Radicale vernieuwing verpleeghuiszorg).
- [Omroep Gelderland](#): bewoners Viattence kunnen meer leven zoals zij thuis gewend waren, maar ook gezonder. Zo hebben bewoners minder medicijnen nodig.
- [Radio 1](#) op bezoek bij burgerinitiatief 't Zorghuus.
- [Zeeuwse courant](#): Cederhof opent zorgpension in Zeeland.
- Radicale vernieuwing zorgonderwijs in [nieuwsbrief](#)/op website Actie Leer Netwerk
- [Nieuwe afspeellijst op ons youtube-kanaal met 14 inspirerende filmpjes](#) van vernieuwers uit onze vernieuwingsbeweging, zoals vertoond in de pop-up bioscoop tijdens de landelijke inspiratiebijeenkomst 11 november.
- Nieuwsbriefabonnees Radicale vernieuwing verpleeghuiszorg gegroeid naar meer dan 1000!

Meer weten

Op www.radicalevernieuwing.nl kun je allerlei achtergrondinformatie vinden bij een of meer van bovenstaande onderwerpen. Via de thema's, deelnemerspagina's, trefwoorden bij berichten. Of via de zoekfunctie. Aanmelden voor de nieuwsbrief kan [hier](#), en voor de maandelijkse nieuwsbrief Waarde-vol onderwijs [hier](#).

Meer artikelen over de thema's met trefwoorden:

Thema's: [Vernieuwing onderwijs](#), [Ambassadeurs](#)

Trefwoorden: [Communicatie](#)